

14.09.2017

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntönnä 4.7.2017, OM 8/41/2015

**LAUSUNTO TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ OIKEUSPROSESSIIEN KEVENTÄMINEN
(OIKEUSMINISTERIÖ MIETINTÖJÄ JA LAUSUNTOJA 39/2017)**

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta mietinnöstä. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Mietinnössä ehdotetaan muutettaviksi oikeudenkäymiskaarta, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia (689/1997) ja esitutkintalakia (805/2011). Ehdotetuilla muutoksilla kevennettäisiin oikeusprosesseja yleisissä tuomioistuimissa.

Käräjäoikeuden yhden tuomarin kokoonpanon päätösvaltaa rikosasioissa ehdotetaan laajennettavaksi. Rikosasia voitaisiin käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, jos syytteessä tarkoitettu teosta voitaisiin tuomita enintään neljä vuotta vankeutta. Rikosasia voitaisiin käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa myös, jos syytteessä tarkoitettu teosta voitaisiin tuomita enemmän kuin neljä, mutta enintään kuusi vuotta vankeutta, eikä kukaan asianomistajista tai vastaajista pidä asian käsittelemistä lautamieskokoonpanossa tarpeellisenä.

Myös hovioikeuden ja korkeimman oikeuden kokoonpanoja kevennettäisiin eräissä asiaryhmissä.

Kirjallisen menettelyn osalta ehdotetaan, että vastaajalle olisi annettava tiedoksi syyttäjän seuraamuskannanotto, joka sisältäisi rangaistuslajin ja rangaistuksen enimmäismäärän.

Esitutkintalakia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että syyttäjä voisi määrätä epäillyn pysymään esitutinnan päätyttyä paikalla esitutkintaviranomaisen toimipaikassa haasteen tiedoksi antamista varten enintään kuuden tunnin ajan.

Syytetyn velvollisuutta olla henkilökohtaisesti läsnä pääkäsittelyssä lievennettäisiin. Vastaajan tuomitseminen vankeusrangaistukseen ei enää edellyttäisi, että vastaajaa on kuultu pääkäsittelyssä henkilökohtaisesti. Myös vangitun vastaajan läsnäolovelvollisuutta pääkäsittelyssä lievennettäisiin.

Videoyhteyden käyttöä oikeudenkäynnissä laajennettaisiin.

Ehdotetuilla muutoksilla saavutettavat säästöt arvioidaan kokoonpanojen keventämisen osalta käräjäoikeuksissa alustavasti noin 0,5 milj. euroksi vuodessa, kirjallisen menettelyn osalta tuomioistuinlaitoksessa noin 0,5-1 milj. euroksi ja syyttäjälaitoksessa noin 0,4-0,8 milj. euroksi vuodessa sekä haastemieskustannusten osalta noin 0,1 milj. euroksi vuodessa. Syytetyn henkilökohtaisen läsnäolovelvollisuuden lieventämisestä ja videoyhteyden käytön laajentamisesta saatavaa kokonaissäästöä ei ole ehdotuksissa täysin arvioitu.

Valtiovarainministeriö toteaa, että ehdotetut muutokset liittyvät pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan oikeusprosesseja nopeutetaan ja mahdollistetaan tuomioistuinten keskittyminen ydintehtäviin sekä lyhennetään tuomioistuinten käsittelyaikoja muun muassa joustavoittamalla tuomioistuinten kokoonpanosäännöksiä. Tuomioistuinten digitalisoimista edistetään muun muassa lisäämällä videokuulemisen käyttöä. Muutoksilla sopeutetaan osaltaan tuomioistuinten toimintaa valtiontalouden kehyspäätöksiin sisältyviin tuomioistuinten toimintamenojen säästöihin.

Valtiovarainministeriö pitää esitettyjä muutoksia perusteltuina.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

TIEDOKSI VM/VO, VM/BO/Majanen, Inha, Taskinen